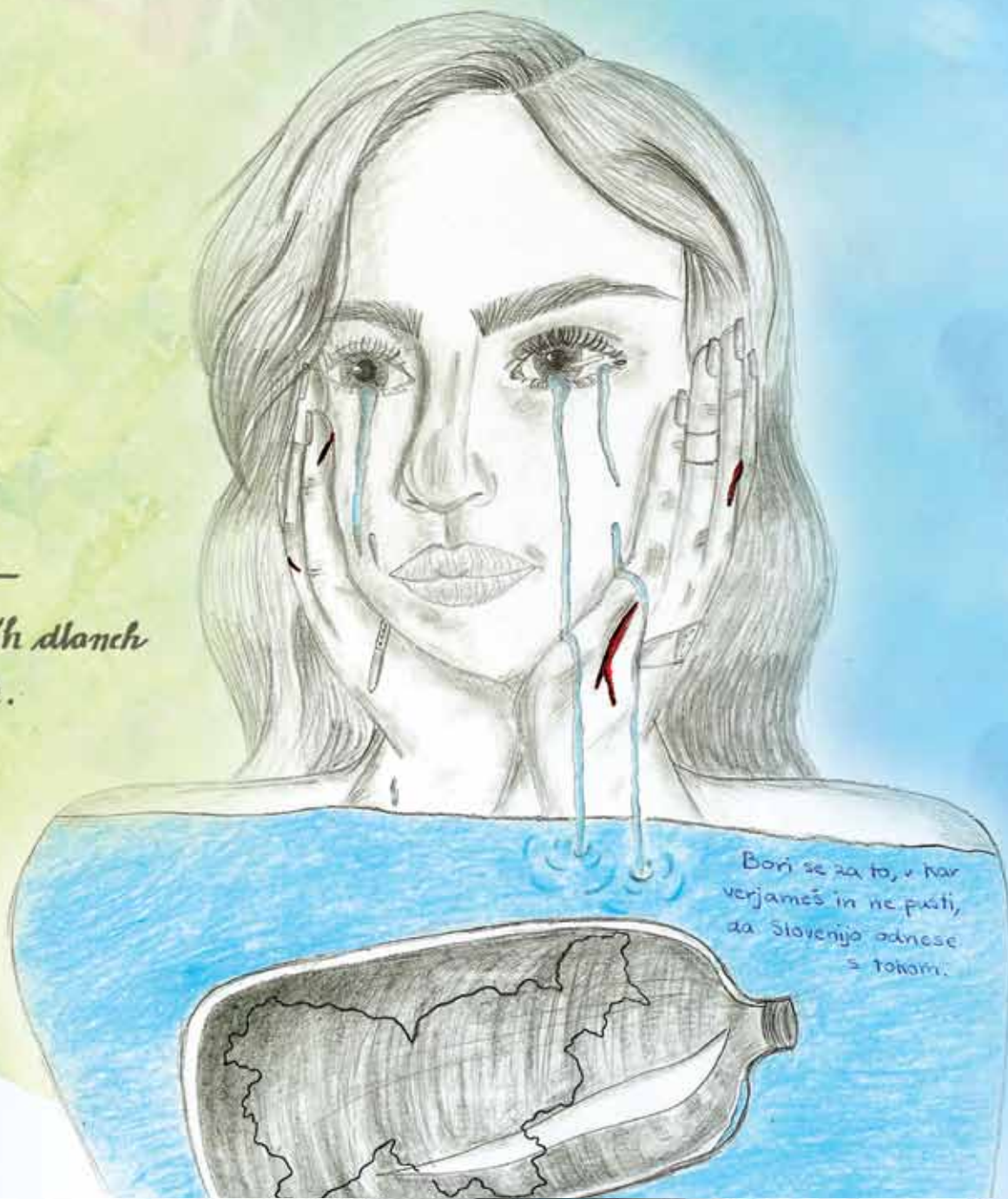

DESET DRAMILNIH ZAPOVEDI

*Vode veliko —
slonim na trdnih dlaneh
v solzami v očeh.*

*Bori se za to, v kar
verjameš in ne pusti,
da Slovenijo odnese
s tokomi.*

**Povzetek sporočil učencev in dijakov
slovenskih šol, izpovedanih na natečaju
*Kakšno Slovenijo si želim.***

Uredil: Anej Sam; lektorirala: Kristina M. Pučnik; oblikovala: Ksenija Konvalinka;
Založila: Jasa, Kopitarjeva 1, Maribor; www.onezimosvet.si; jasa@onezimosvet.si; gsm 041 787 228; 041 390 604; © Jasa
Slika na naslovni strani: Taja Dvornik, Gimnazija Celje - Center

1.

VSI DRŽAVLJANI MORAJO IMETI ENAKE IZHODIŠČNE MOŽNOSTI, V NADALJEVANJU PA PO ZASLUGAH

Vsi otroci morajo imeti enake možnosti za izobraževanje – šola mora biti resnično brezplačna. Vsem državljanom mora država zagotoviti možnost za zaposlitev in prispevanje v skupno blagajno. Vsi, ki so pripravljeni delati, morajo imeti enake možnosti za zdravljenje, zdravo življenje, samoizgrajevanje in doseganje življenjskega smisla. Če pa kdo delo odkloni, se odpove koristim, ki jih zagotavlja socialna država. Slovenija je dovolj bogata, da bi vsi, ki so pripravljeni prispevati k skupni blagajni, lahko dostojno živeli. Ker si nekateri lahko prilastijo več, kot jim pripada, je večina revna, številni pa so lačni. Da pa je lačen človek, ki dela oziroma želi delati, je zločin. Odločevalci morajo poskrbeti za pravičnost, kar je pogoj za ohranjanje človeškega dostojanstva in volje do življenja. Če te naloge ne opravijo, so potrdili lastno neučlovečenost in se znašli v polju kaznivosti.

Mladi so iskrene
ne želijo plamena.
Prižgite požar!

Naj država skrbi za mlade -
da bodo tudi mladi za državo!

Lara Vozlič, Gimnazija Celje - Center

2.

OZAVESTITI IN ODPRAVITI OGROŽENOST OTROK

Otroci so ogroženi kot še nikoli prej. Zaradi prezaposlenosti ali miselne in duševne neopremljenosti staršev so doma prepuščeni novodobni »industriji zabave«. To lahko povzroči duševno prizadetost na začetku življenjske poti. Neredko trpijo zaradi nasilja v družini in nasilnih sovrstnikov, teh pa je zaradi vedno več priseljencev z drugačnim življenjskim nazorom čedalje več. Zaradi neživljenjske zakonodaje jim vzgojitelji ne morejo veliko pomagati. Na napačno stran življenja jih usmerjajo vseprežemajoči blagovni marketing, absurdni duh tekmovalnosti, fanatični zagovorniki raznih ideologij in izrojene spolnosti, vzgoja v ozračju dogem in vraževerja. Zastrahujoča je tudi ogroženost otrok zaradi pornografske industrije in organizatorjev prostitucije ter trgovcev s človeškimi organi. Onemogočanje bodočega odraslega, da bi se razvil v celovito osebnost in dosegel življenjski smisel, je – to je treba pravilno poimenovati – zločin. Številne oblike ogroženosti otrok pa nastajajo po črki zakona. Prvi krivec je torej – država.

Amna Abidović, Šolski center Postojna

3.

OZAVESTITI POMEN ŽIVALSKEGA IN RASTLINSKEGA SVETA

Tisočletja živi spoznanje o naravi kot najboljši učiteljici. Brez vpogleda v zakonitosti narave bi bila človeška vrsta tragično zbegana. Poleg tega si iz rastlinskega sveta zagotavljamo hrano in dragocena zdravila; živalski prijatelji so naši najučinkovitejši terapevti. Narava nam ponuja najveličastnejše estetske podobe. Z izginjanjem živalskih in rastlinskih vrst postaja podoba sveta čedalje bolj puščobna, naše življenje pa bolj prazno. Z izginotjem deževnikov bi ostali brez rodovitne prsti, po izumrtju čebel bi človeška vrsta preživela le štiri ali pet let. V naravi je vse potrošljivo – tudi voda in kisik. To je treba nujno ozavestiti.

O, moja Slovenija!

EMA ROZMAN, 8. B
OŠ PREDOSLJE KRANJ

Onesnažena si.

Mislijo ljudje, da to ne boli.

Oprosti za vse to.

Toj, kako je to hudo.

Ah, treba je vendar nekaj ukreniti.

Samo malo potrpi,

Le časa nam daj,

O, prelepa domovina!

Vode tvoje čistimo,

Energijo zeleno proizvajamo,

Ne škodujemo okolju,

Izkoriščamo naravne vire,

Javni prevoz uporabljamo.

A včasih vsega tega ne upoštevamo.

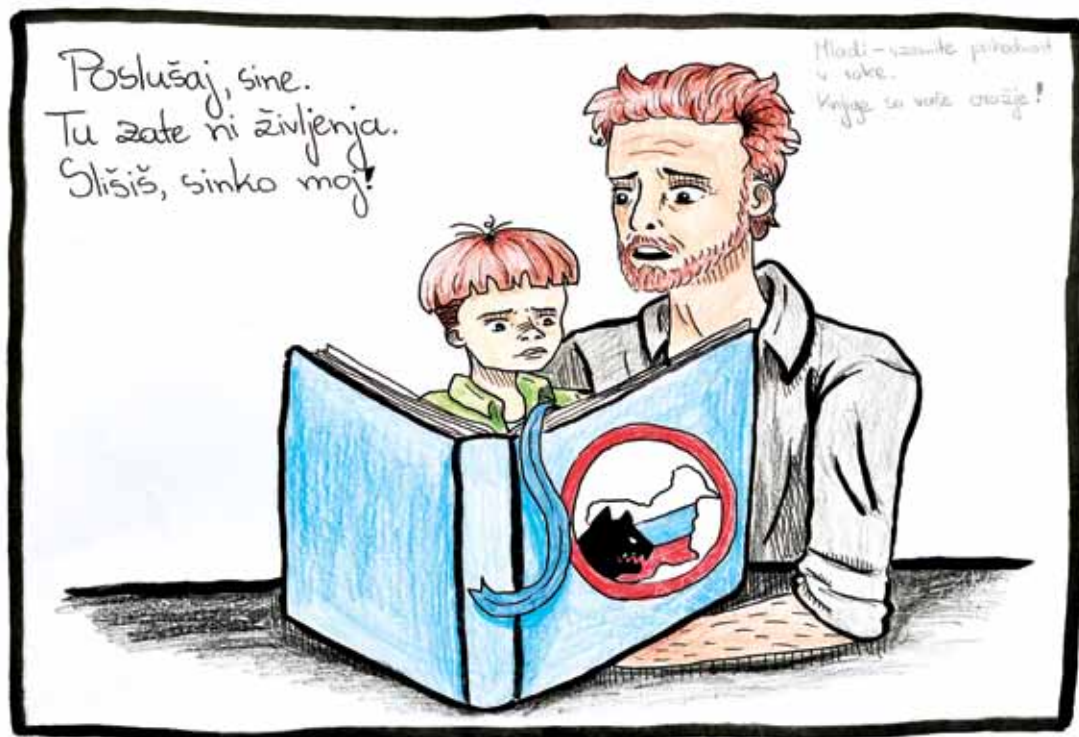
4.

NAJ BO DRUGAČNOST, KI ODUHOVLJA, NE PA RAZČLOVEČUJE

Z nekritičnim vgrajevanjem skovanke *drugačnost bogati* kot visokega načela v naš življenjski program se spreminja zavest o dobrem in slabem, razgrajuje plemeniti zaklad naših prednikov in ogroža varnost prebivalstva. Od nekdanj so namreč posamezniki, ki so s svojo pojavnostjo, obnašanjem in življenjskim programom pred časom – okolju zagotavljajo nove, popolnejše vzorce videza in obnašanja, višjo raven občečloveške skrbi. Delujejo dramilno, spodbudno, opogumljajoče. In so posamezniki, ki izstopajo po zanemarjenosti, surovosti, izključevalnosti, napadalnosti, negaciji naravnih zakonitosti. Za pravilen odnos do drugačnosti – spodbudno in plemenitilno bomo podpirali, razčlovečujoči in ogrožujoči se bomo upirali – je to nujno ozavestiti.

Želim si da, bi v moji domovini,
 bi eden ki me bi lahko zaupala.

Pia Možic, Osnovna šola Selnica ob Dravi

Eva Šket, Gimnazija Celje - Center

5.

DOBROTA NAJ BO SAD SRCA IN RAZUMA

Z močjo javnih občil in drugih »tovarn« želeni zavesti je oblast pri delu prebivalstva ustvarila stanje patološkega sočutja. In številni – čedalje več jih je – razmišljajo tako: ranljivim skupinam (resnično ali navidezno ranljivim) in priseljencem moramo pomagati. Tudi če pri tem ogrožamo sami sebe; tudi če ranljivi ali ogroženi nočejo narediti ničesar, da to ne bi bili; tudi če nas načrtno izkoriščajo in zasmehujejo. Treba je ozavestiti: družbi, posameznikom oziroma komurkoli je človek lahko koristen, le če se je pripravil za življenje – če je najprej pomagal sebi. Ob tem je treba vedeti: resnična pomoč ranljivim in ogroženim je v odklanjanju vzrokov, zaradi katerih so se znašli v tem stanju. S patološkim sočutjem in odzivanjem le na tisto, kar je pred očmi, prelagamo rešitve in povzročamo nove krivice. Prav tako pripomoremo k še večji nezaveščenosti posameznikov oziroma skupin, ki živijo v breme drugih. Le zdrava dobrota je – dobrota.

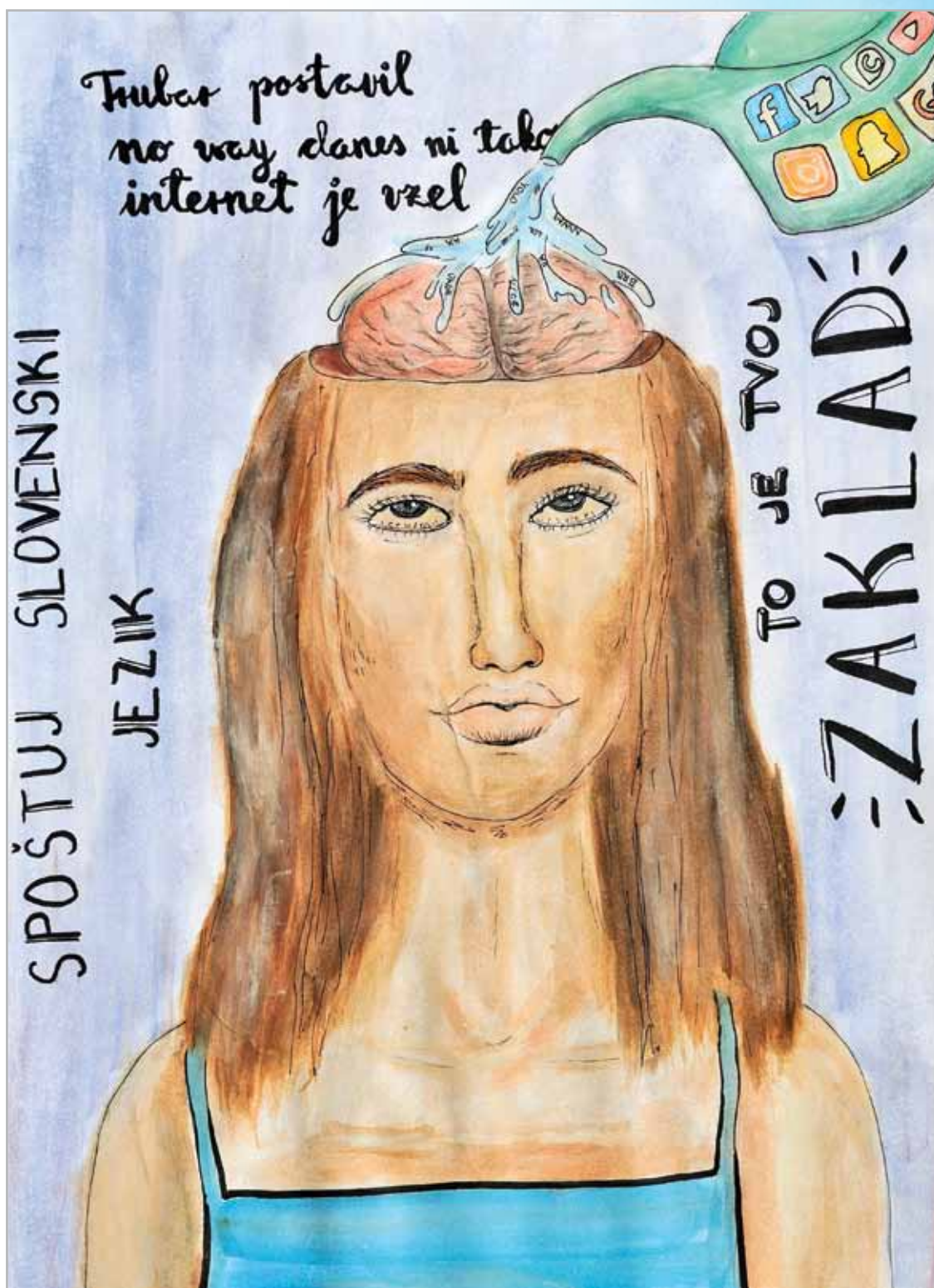

Bojana Munjiza, Šolski center Postojna

6.

OZAVESTITI POMEN DUHOVNEGA STANDARDA

Brez učlovečenih državljanov ni zdrave družbe, bolna družba pa krepi procese razčlovečenja. In naša stvarnost je takšna: večina odločevalcev – v politiki in gospodarstvu – razume svoj položaj kot možnost, da si prilastijo nekaj, kar pripada drugim – določeni skupini ali vsem. Čedalje več državljanov razume življenje kot podjetje – podjetje pa mora ustvarjati dobiček, sicer obstoj nima smisla. So tudi takšni, za katere so prevare, rop, izsiljevanja in usmrtitve sprejemljiv način služenja denarja. V takem stanju materialna in duhovna substanca družbe kopnita, nihče ne dosega življenjskega smisla. Narod tone v depresijo in odmira. Učlovečenost pa se ne more zapovedati – lahko le nastaja v notranjem procesu posameznika. Država mora zagotavljati prebivalstvu dejavnike za učlovečevanje: pravo umetnost, plemenite oblike zabave, rekreacijski šport, ohranjanje mestnih jeder s tradicionalnimi kavarnami in drugimi zbirališči, estetsko podobo prostora. Hkrati pa mora izoblikovati vrednostni sistem, s katerim učlovečenost časti in surovost sramoti. Z močjo pametne zakonodaje in pravilnega javnega vrednotenja pa omrtvičiti dejavnike razčlovečevanja: lažno umetnost, tekmovalni šport in tekmovalni duh nasploh, razosebljajočo zabavo, odtujevanje ... Država mora osvetliti kažipot za pravo stran življenja.

Nina Medvešek, Gimnazija Celje - Center

7.

DRUŽBA MORA OZAVESTITI VZVIŠENO POSŁANSTVO POLICISTOV IN ZDRAVNIKOV

Vsi moramo dojeti, da najvišje poslanstvo v družbi ustvarjajo tisti, ki neposredno ščitijo naše življenje in državno mejo – policisti – ter tisti, ki zdravijo obolele – zdravniki. Čuvajem javnega reda in zdravnikom mora država zagotoviti najboljše pogoje dela in jim namenjati najvišjo spoštljivost. Sedanje stanje – družba časti tiste, pred katerimi nas policija ščiti, z načinom nagrajevanja in z delovnimi pogoji so policaji ponižani; z uvajanjem tržnih zakonitosti v zdravstvo država razgrajuje svetost poklicev v zdravstvu in zmanjšuje učinkovitost zdravnikov – je kazalnik neozaveščenosti ali škodoželjnosti odločevalcev.

ŽELIM VARNO OTROŠTVO

Želim si, da bi moje mesto bilo bolj varno, za mladostnike, saj mi doma ne pustijo ven zaradi tega, ker jih je strah, da bi me kdo ugrabil, posilil ali kaj podobnega. Zato priporočam, da bi bile varnostniki ali kakšne podobne službe bolj aktivne po mestu, saj bi se tako zmanjšale ugrabitve ali kaj podobnega.

Lana Škulj Stojan 7.a
OŠ. Borcevi za severno
mejo

8.

USTAVITI IZUMIRANJE SLOVENSKEGA PREBIVALSTVA

Tako kot drugi evropski narodi tudi Slovenci čedalje manj rojevajo. Rojevanje in nerojevanje pa sta vedno odraz počutja – volje do življenja ali stanja otožnosti. Tako kot druga etično vitalna ljudstva so tudi Slovenci čedalje otožnejši. S poudarjenim občutkom za pravičnost boleče doživljajo ropanje davkoplačevalskega denarja, uničevanje gospodarstva, krivice pri nagrajevanju za opravljeno delo, neživljenjsko zakonodajo, rahljanje pravne varnosti, vseprežemajočo korupcijo, strahovlado javnega mnjenja in druge pojave, ki povzročajo množično revščino, strah in občutek brezperspektivnosti. To stanje se dnevno pogloblja z nenadzorovanim priseljevanjem iz nerazvitega sveta, vsiljevanjem življenjskega programa priseljencev domačemu prebivalstvu, izginjanjem duhovnih odtisov prednikov, ogrobljanjem življenja, slabšanjem varnosti prebivalstva, z absurdnimi obremenitvami socialne blagajne, s spreminjanjem estetske podobe okolja. Slovenski človek, zdravorazumski človek čuti in dnevno opazuje spreminjanje genske in etnične zasnove lastnega ljudstva. Človeška logika vsiljuje ugotovitev, da potekajo procesi zamenjave narodov – tudi slovenskega. K temu prav tako pripomore »moderna« obravnava družine oziroma spolnosti. Ob tem da krepijo pačenje podobe življenja, bi novi zakoni in sprejete nenaravne prakse na področju spolnosti, če bi jim sledili, pripeljali do izumrtja naroda. Odločevalci morajo takoj ustaviti procese odmiranja slovenskega naroda. Sicer so odmiranje podpisali. To pa je najhujša oblika zločina.

Tinkara Habe, Osnovna šola Črni Vrh

Ema Golmajer, Gimnazija in srednja šola Rudolfa Maistra Kamnik

9.

ZAKONODAJA MORA BITI ŽIVLJENJSKA

»Slabi zakoni so vzrok mestu najhujšega zla« – je pred 2500 leti sporočil mislec in državnik Solon, ki je v razpadajoči državi v enem letu z močjo dobrih zakonov ustvaril pravično in vitalno družbo. Slovenska država mora napisati zakone, ki temeljijo na duhovnem ustroju človeštva in zakonitostih narave (zakon, ki ustreza le interesom vladajoče stranke, je zlo). Z močjo logičnih zakonov mora država ustvariti ozračje, v katerem sleherni posameznik lahko dosega življenjski smisel. Ustaviti absurdne procese globalizacije in prilagajanje višjega nižjemu je temeljni pogoj. Ohranjanje duhovnih odtisov slovenskega ljudstva, slovenske bitnosti torej, brez simbolov, ki ne pripadajo zgodovinski izkušnji tega prostora, je naslednja nujnost. Izročanje podjetij, katerihkoli ustanov in nacionalnih »babičinih skrinj« tujcem – brutalno zanikanje miselne in etične opremljenosti slovenskega človeka – je treba takoj ustaviti. Z življenjskimi zakoni lahko država oblikuje stvarnost, ki državljanom vsiljuje ugotovitev: lastniku podjetja se ne splača rop; brezdelje in parazitiranje na socialni blagajni se ne splača; graditi uspeh na privlačni pojavnosti se ne splača; zapor se ne splača; vdor v zidanico ali hišo ostarele ženske se ne splača; pranje denarja se ne splača; zloraba nepopolne zakonodaje se ne splača; neomejeno bogatenje se ne splača; naklepni odvzem življenja sočloveku pomeni odpoved lastnemu življenju. Splača se sledenje ideji pravičnosti; splača se živeti od lastnega splošnokoristnega dela; splača se skrb za dobro vseh. Logični zakoni, ki krepijo voljo do življenja, so lahko kažipot Evropi, ki tudi odмира zaradi absurde zakonodaje.

KAKSNO SLOVENIJO SI ŽELIM?

DA NEBI
BIL TOOLKO
MIGRANTOV

DA NEBI BIL
TOOLKO TOVARN
AVTOMOBILOV KER
ONESNAŽUJE
VRRAK

VSI LJUDJE
BI MOGLI IHETI
SVOJ DOM!

DA BI BILA
SLOVENIJA ŠE
VEDNO TAKO
POKRITA Z
GOZDOVI!

SLOVENIJA

DA LOVCI NEBI
TOOLKO LOVILI
DIVJIH ŽIVALI
IN JIM NASTAVLJALI
STRUPE, KI HKRATI
SKODUJEJO OKOLJU!

DA V ŠOLI NEBI IMELI
TAKO TEŽKIH TORB, DA NAS
HRBET BOLE, KO SI JIH DAMO
DOL!

DA BI VSI
IMELI ZAGOTO-
VLENE POTREBE
IN PRAVICE

DA BI SI
LJUDJE POMAGALI
IN, DA NEBOMO
SEBIČNI DRUG
DO DRUGEGA!

DA BI BOLJ
UREDILI OKOLICO!

DA BI SE BOLJ
POSVEČALI NASI
KULTURI IN OBICAJEM

DA BI SE VSI
LJUDJE SPOŠTOVALI

10.

NAJ DRŽAVA SKRBI ZA DRŽAVLJANE – DRŽAVLJANI ZA DRŽAVO

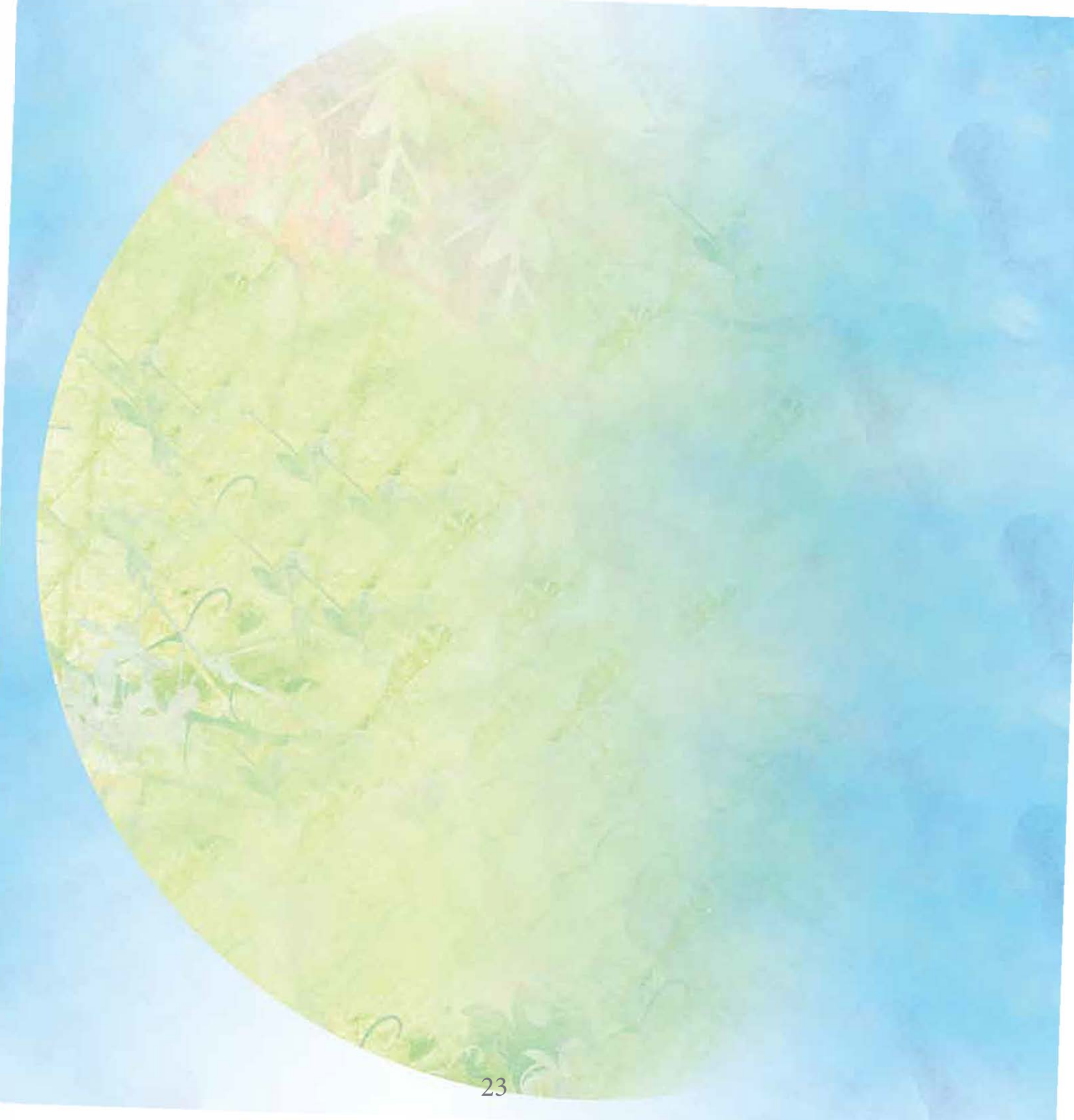
Če država organizira življenje družbe tako, da se sleherni posameznik lahko življenjsko samouresniči, jo bodo državljani doživljali kot svojo. Pogoj pa je premišljena nadgradnja družbene ureditve – pisanje novih zakonov in oblikovanje vrednostnega sistema, ki temeljijo na naravnih zakonitostih in duhovnem ustroju človeštva. S tem bi prišli do posrečene organizacije življenja: *Celota skrbi za vse dele – vsi deli skrbijo za celoto.*

VSTOPIM v njo
Obrazi v tla STRMEČI
POMAGAJTE mi

LJUDJE,
združimo se!

Emili Jenko
Gimnazija Celje - Center

Nastanek *Desetih dramilnih zapovedi*

Ko se vsi zapleteni računi izkažejo za napačne, ko nam celo filozofi nimajo ničesar več povedati, se smemo obrniti k naključnemu ščebetu ptic in daljni protiuteži zvezd – zapisala je svoj čas Marguerite Yourcenar (*Hadrijanovi spomini*).

Zgodovina in točasnost potrjujeta, da so resnično vse računice na civilizacijski poti (vse oblike organizacije družbenega življenja) bile – več ali manj – napačne. Ta, ki jo točasni živimo, je vseprežemajoči obup. Danes je v svetu (in bo jutri) 40 000 otrok do petega leta starosti umrlo zaradi lakote (povprečje že četrto stoletje), milijarda prebivalcev je šla v posteljo s krulečim želodcem, a osem posameznikov – predstavljamo si, osem posameznikov – razpolaga z več bogastva kot polovica (okrog štiri milijarde) celotnega prebivalstva. In bogati so vsak dan bogatejši, siromašni siromašnejši. Ves svet pa je ena velika vas in vsaka dežela – več ali manj – preslikava sveta. In kaj bo jutri?

Vse igre so preigrane

Vse, kar se ponuja kot rešitev, je že bilo. Filozofi torej nimajo kaj povedati. In kaj storiti? Obrniti se k ščebet ptic, visoki harmoniji zvezd? Žal, govorice narave današnji človek ne razume. A nekaj je treba storiti. Mnoge plašne oči, zamegljene od solz, v nemi tihoti čakajo, da uzrejo luč.

V *Društvu Jasa* smo se obrnili na srca, ki še niso imela časa, da se pokvarijo, in misli, »ki so dotaknjene samo od srebrne rose mladosti« (Kosovel). Na tiste torej, ki so z neko nevidno nitjo še povezani z jedrom vseobstoječega. Njihovo govorico pa razumemo.

V šolskem letu 2016/17 in 2018/19 smo z osnovnimi in srednjimi šolami izvajali natečaj *Kakšno Slovenijo si želim*. Šolam smo izročili našo knjigo *Slovenija ima srce* in pristojne zaprosili, naj učenci oziroma dijaki berejo prispevke po lastni izbiri, premišljajo o naši stvarnosti in sporočijo odločevalcem (z močjo besede ali likovne stvaritve), kakšno Slovenijo si želijo.

Knjiga *Slovenija ima srce* je posebej posrečeno izhodišče za tako premišljevanje. Prvo poglavje so ustvarili otroci (z otroki smo velikokrat izvajali ustvarjalne natečaje), drugo poglavje je dokumentarno – javna poročila o dejanjih odraslih, ki so spoj čistosti otroka in izkušenj odraslega (ti dve poglavji upravičujeta naslov knjige). Tretje in četrto poglavje pa sta dejansko glas ljudstva. Več kot sto posameznikov – sledilci različnih življenjskih programov, z vseh področij življenja – so povedali, kaj je dobro ali slabo v Sloveniji. Nekateri niso sledili »politični korektnosti« in so povedali tudi tisto, »kar se ne sme«.

Sporočilo iz osrčja življenja

Knjigo je bralo 8240 učencev in dijakov, 2033 jih je želelo sodelovati pri oblikovanju naše stvarnosti in so nam izročili prispevke. Ubesečili so in upodobili močna doživetja – razveseljiva, žalostna, dramatična, ganljiva, streznitvena, obvezujoča. Številni so zakričali: *Cesar je nag!* Odlomek teh doživetij je oknjižen – knjiga *Kakšno Slovenijo si želim*.

Poznavalci pravijo, da so otroci povedali vse ali skoraj vse, kar je treba povedati, odrasli pa tega niso zmožni. Tudi filozofi ne. Zato bi se, pravijo, morala znajti v vsaki družini. Nekaj prostovoljcev pa tega ne more uresničiti. In zato teh *Deset dramilnih zapovedi*. Strnjeni povzetek ganljivih doživetij in streznitvenih sporočil 2033 otrok in mladostnikov. Ubesečili smo le osrčje, ki je resnični odraz obilja dragocenosti (veliko več je v knjigi, še več ponuja pripravljena potujoča razstava – upamo, da bo uresničena). Zaradi razumljivih razlogov jih izročamo s poenotenim besednjakom, primernim za javno občevanje.

Za streznitev in novo seme upanja je dovolj teh *Deset dramilnih zapovedi*. Pogledajmo jih. Storimo to z dolžnim spoštovanjem do ganljivega hotenja številnih čistih src otrok in mladostnikov. Berimo jih s srcem in razumom v objemu!

Urednik

ZBIRKA ONEŽIMO SVET

Skupina avtorjev: Pikapolonica na prašni cesti

Jožica Simončič: Ravnovesja

Skupina avtorjev: Sijaj drugačnosti

Anej Sam: Oblačenje in moda

Skupina avtorjev: Metulj na dežju

Anej Sam: Maček Maček

Skupina avtorjev: Žuborenje Slovenije

Skupina avtorjev: Kresnica na dlani

Anej Sam: Zgodba o knjigi

Neža Maurer: Ti si moje srce

Skupina avtorjev: Sonce v brlogu

Skupina avtorjev: Zemlja ima srce

Skupina avtorjev: Svoboda na izpitu

Neža Maurer in Anej Sam: Nežina steza

Anej Sam: Otroci in moda

Skupina avtorjev: Duša slovenska

Skupina avtorjev: Soul of Slovenia

Skupina avtorjev: Slownische Seele

Anej Sam in Neža Maurer: Nežno srce

Anej Sam: Prav je – ni prav

Skupina avtorjev: Človek o psu – pes o človeku

Skupina avtorjev: Moj svet

Skupina avtorjev: Slovenija ima srce

Anej Sam: Vsi smo lahko lepi

Skupina avtorjev: Kakšno Slovenijo si želim

Anej Sam: Čas za čaj

Anej Sam: Time for Tea

Erih Tetičkovič in Mojca Recek: Najboljši človekov in pasji prijatelj